

MEGEMLÉKEZÉS HELLER ÁGNESRŐL

ALMÁSI MIKLÓS

Örökmozgó

Ági kedves, nem tudok múlt időben írni neked. Most is csak beszélgetek veled, ahogy szoktam, és közben már elárulhatom, hogy szinte gyerekkoromtól kezdve – az 1949-es Lukács-szemináriumon ismerkedtünk meg – irigyeltelek hihetetlen szellemi izgalmakat keltő gondolati invencióidért, no meg aktivitásodért és munkabírásiért. Ezúttal nem is az ötvenvalahány könyvedről szólok – legtöbbjüket dedikálva sorakozik polcomon –, hanem például arról, hogy nyolcvan felett is ugyanazzal a frissességgel utazgatsz Tokióból New Yorkba, Párizsból Szentpétervárra szinte havonta, és a gépből kiszállva tartasz előadásokat, vitázol három-négy nyelven, mint akinek meg se kottyán 8-10 órai repülőút. Olyat tudsz, amit extrém sportolók sem bírnának. És ami számomra hihetetlen teljesítmény. Igaz, mondtad, hogy sose fáradsz el, álmos szoktál lenni, de fáradt soha – na jó, ilyesmit mond az ember néha, de életed példája azt mutatta, igenis létezik ilyen örökmozgó test-szellem-lélek és alkotóképesség egysége. Meg hogy fejed mindig bele tudott kapaszkodni egy-egy gondolatba, amire senki sem gondolt, hogy nemcsak ráleltél filozófiai újdonságokra, hanem azok mélyére kísérted olvasóidat legalább hatvan ország könyvpiacán (körülbelül ennyi nyelvre fordították le műveid javát). Szóval a hihetetlen, ismételhetetlen szellemi és fizikai teljesítményed egységét irigyelem, aminek párjával életem során nem találkoztam.

És ahogy mélybe bele az életkor folyosójába, úgy vagy egyre mélyebb, szellemesebb, olvasóbarátabb. Merthogy a szakmában – filozófia, etika – ez nem divik, az olvasót olykor megzavarja az a madárnyelv, ami érthetetlen zúrt okoz fejében. Nem úgy nálad: te úgy fejtetted meg az arisztotelészi etikát, a *Parsifal* hermeneutikai lényegét vagy Derrida modern misztikáját, hogy ki-k számára napi kenyérként szolgál, amit feltálalsz neki.

És akkor a sors, a Jóisten, vagy a világszellem egy pillanatra nem figyel oda, és a víz képes legyőzni. Igazságtalan figyelmetlenség, tudd meg, Ágikám! Bár biztos tudod, valahol ott, ahol csak a nagyok vesznek körül és ők is irigyelnek. Például Habermas, aki azt írja rólad, hogy ma egyetlen vagy Európában, aki hisz a tudomány, a filozófia igazságának magabiztosságában.